

Hållbar konsumtion

- Vad är det?

Bli en stolt, medveten
konsument!

Hållbar konsumtion – Vad är det?

Det pratas mycket om hållbarhet. Hållbar utveckling, hållbar konsumtion, hållbart samhälle. Men vad är då hållbart?

Begreppet hållbar utveckling blev allmänt känt genom arbetet inom Bruntlandkommissionen som FN tillsatte i mitten av 1980-talet. Bruntlandkommissionen definierade hållbar utveckling som ”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.

Våra behov kommer grovt ur tre olika perspektiv: miljö, socialt och ekonomiskt. Hållbart blir att visa omsorg utifrån dessa perspektiv. Alla perspektiven är integrerade med varandra och påverkar varandra. Sambanden är idag globala som med handel och ekonomi. Likaså de miljöproblem som finns t.ex. klimatförändringarna. Detta gör att ansvaret för en hållbar utveckling också är gemensam. Gemensam mellan generationer, kön, folkgrupper och länder. Vi har alla ett gemensamt intresse av en hållbar utveckling eftersom vi helt enkelt sitter i samma båt.

Miljö perspektivet

Vår miljö är grunden för allt. Utan en välmående miljö dras golvet undan för oss. Från vår miljö, vår jord, natur får vi produkter som vi livnär oss på. Naturens ekosystem ger oss tjänster som vi slipper betala för, men som vi är i stort behov av, t.ex. pollinering. När vi tar ut resurser från naturen blir

begreppet hållbart att naturen ska kunna återhämta sig av egen kraft och att vi inte förorenar och förstör. Idag tar vi ut för mycket resurser från vår planet. I Sverige skulle vi behöva tre planeter om vi ska fortsätta med vår livsstil och konsumtion. Det frestar på jordens resurser och ekosystem.

Sociala och ekonomiska perspektivet

Utifrån det sociala perspektivet ska ingen behöva fara illa under produktion av det vi köper. Levnads- och arbetsvillkor blir viktiga, och är en förutsättning för en hållbar miljö. Levnadsstandard pekar vidare till nästa perspektiv, det ekonomiska. Ekonomisk tillväxt ses ju alltid som en förutsättning för utveckling. Men samtidigt måste det finnas kvar något att utvecklas i, dvs miljö med ekosystem som bidrar med förutsättningar för en god levnadsstandard.

Vad har det med sopor att göra?

Sopor är baksidan av vår konsumtion. Att ett hållbart samhälle är beroende av en hållbar konsumtion och hållbar avfallshantering är tydligt. Det kan bara bli möjligt om vi alla tar ett personligt ansvar. Vi konsumerar varje dag och vad vi konsumerar påverkar vår miljö. Material, hur det är producerat, hur det är transporterat osv. är faktorer som ger påverkan. Likaså vad vi gör med det när vi vill göra oss av med det. En hållbar utveckling är beroende av att vi tar ett ansvar för detta.

Hållbar utveckling

”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.

Bruntlandkommissionen

Ekosystemtjänster

Begreppet ekosystemtjänster försöker fånga naturens nyttigheter. Luften vi andas, maten vi äter, mediciner, bränslen, pollinering m.m.

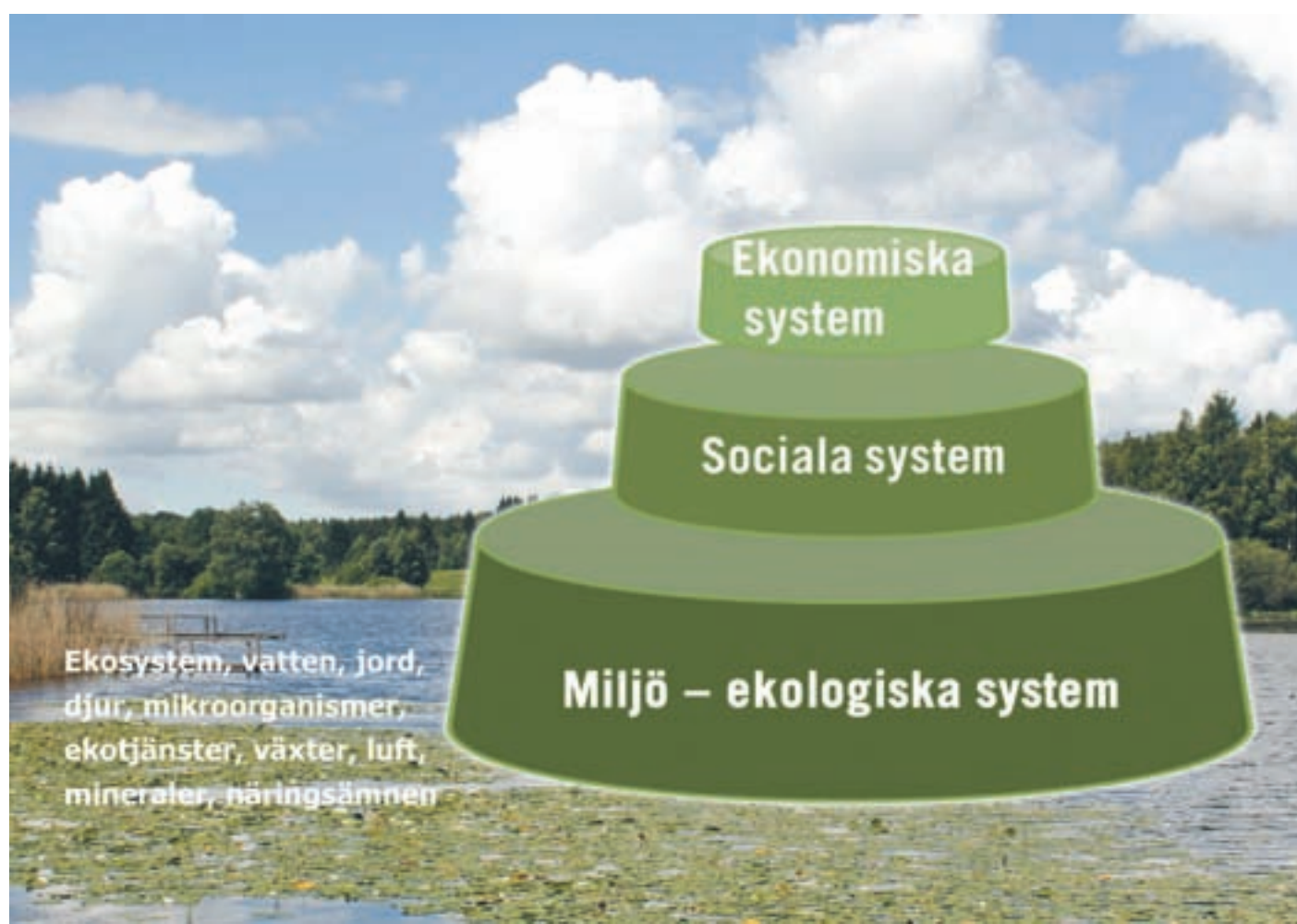
Grunden för att vi ska kunna få dessa tjänster är att vi har fungerande ekosystem med en biologisk mångfald. Vår ökade konsumtion ger dock förändringar av landskapet p.g.a. jordbruk, uttag av virke, industrialisering, bebyggelse, utvinning av vattenkraft m.m. Vi överutnyttjar resurser som t.ex. fiske och förorenar via avlopp, giftiga substanser från fabriker och produkter.

Exempel på ekosystemtjänster:

- grundläggande processer som fotosyntes, jordmånsbildning och cirkulation av näringsämnen.
- produkter som erhålls från ekosystem, till exempel mat, mediciner, timmer, fibrer och biobränslen.
- tjänster från naturliga processer, till exempel att vatten filtreras i marken, att avfall bryts ner, att växter pollineras.
- känslomässiga värden som rekreation, skönhet och andliga upplevelser.

Exempel pollinering

Pollinatörer som honungsbin och humlor har en viktig roll för vår biologiska mångfald. Pollinering har även en avgörande betydelse för hur skörden blir från t.ex. frukt och bärödlingar.

Bli en stolt medveten konsument!

Att bli en medveten konsument innebär att man behöver lära sig en del. Det kan verka krångligt och en snårskog man ska ta sig igenom.

Till vår hjälp har vi konsumentmärkningar som t.ex. Bra Miljöval och Fair Trade. Det har också kommit en klimatmärkning som hjälper oss att bedöma varor.

Frågan om ens vanor

Att bli en medveten konsument handlar även om att ställa sig själv frågor om den egna konsumtionen och vanorna. Behöver jag detta? Hur viktig är den? Kan jag hitta den begagnad? Om jag köper den, är just denna det bästa alternativet? – miljömässigt, socialt och ekonomiskt? Ibland vill man handla billigt – det verkar i alla

fall bäst för ens egen ekonomi just då. Men kan det vara bättre att satsa på kvalitet? – så att produkten varar längre? – pengar kan sparas på det tillsammans med en mängd resurser och energi.

Reklam påstår - och vad gör vi?

Att ifrågasätta reklam är en annan del. När man går i affärer lockas man ofta in i ett speciellt sätt att tänka – att få så mycket som möjligt. Reklamen vinklar det bästa köpet till att bli "Köp tre – betala för två". På så sätt tränas man in i att det gäller att handla mycket och att det är smart.

När det gäller matvaror kan det bli direkt fel om maten inte hinner ätas upp. Själva tankesättet är även något som tål att fundera på. Är det verkligen bättre med *mer*? Är inte det bästa att vi handlar *tillräckligt*? Blir vi verkligen gladare om vi har mer än

vi behöver eller senaste versionen av en apparat?

Presenter är något vi ger bort och ofta köper vi en sak. Men vi kan lika väl ge bort upplevelser och tjänster. Bio- och teaterbesök, "prova på" något m.m. Det finns otroligt mycket man kan göra!

Medveten - inte tråkigt men stolt

Vi överskrider idag de resurser som står till förfogande. Den överkonsumtionen måste vi göra något åt. Men det behöver inte betyda att vi får det tråkigt och jobbigt. Det blir bara på ett annat sätt och i det ligger utmaningar för vårt sätt att tänka. För det handlar om oss och vad vi gör. Att vara "medveten" betyder här att vara "rädd om". Visst finns det en stolthet i det? ...att vara rädd om vår miljö, vår planet, för vår egen skull och andras.

Varje lundabo slänger över 500 kilo avfall varje år. Visst kan vi minska det?

Sedan - återanvänd och återvinn!

Förr eller senare blir det vi har sopor. Om vi då har tänkt till lite, så har vi bara handlat det vi behöver och då har soporna minskat. Nästa fråga blir då, vad vi ska göra med det vi vill bli av med?

Kan det användas till något annat? Kan någon annan använda det? - är bra frågor eftersom återanvändning är det som sparar mest av material, energi och miljö.

Det finns idag en mängd second hand-ställen som vi kan lämna in det till. På internet finns flera sidor som vi kan annonsera på. Om vi inte själva vill "bygga om" det lite och ha en annan användning för det...

Om det ska kastas så är materialåtervinning en god idé. Det sparar på naturens resurser och sänker energiförbrukningen vid produktion av nya saker. Plast, metall, glas, kartong, returpapper är vanliga förbrukningsmaterial som vi dag-

ligen hanterar som förpackningar. Återvinn - och det kommer tillbaka som nya produkter!

Att sortera ut matavfall har stora miljövinster eftersom det ger oss biogas och biogödsel. Det blir ett naturligt kretslopp med åkerjorden samtidigt som vi får ett bra drivmedel som sänker koldioxidutsläppen.

Återanvändning och återvinning gör att sopor inte är sopor längre - utan råvara till att skapa något annat.

Visste du att - av det som slängdes under 2011 gick ca 235 kg per person till förbränning?

Tips - på vad du kan göra!

- Handla endast det du behöver, så du slipper slänga.
- Hyr eller låna om du bara behöver något tillfälligt.
- Laga saken istället för att slänga.
- Lämna in saker som du inte längre behöver till återanvändning.
- Välj produkter gjorda av returmaterial.
- Köp begagnade saker.
- Återvinn.
- Välj alternativ som är bra för miljön t.ex. miljömärkta produkter, som har lång livslängd och kan repareras.
- Undvik engångsartiklar.
- Undvik flaskvatten och drick kranvatten.
- Välj uppladdningsbara batterier och påfyllnadsbara produkter.
- Tacka nej till reklam.
- Undvik att printa ut på papper.
- Använd kassar som du kan ha flera gånger t.ex tygkassar.
- Köp tjänster istället för varor. Ge t.ex. bort teaterbesök istället för paket, ta taxi istället för att köpa bil.

Pröva! - Du kommer rent av att spara pengar!

Återvinn elektronik av flera skäl!

Vi konsumerar allt mer elektronik. Utvecklingen går allt snabbare och fler och fler funktioner kommer som vi önskar både privat och i arbetet. På det sättet gör vi oss av med apparater som fortfarande fungerar.

Elektronik är farligt avfall

När vi väljer att göra oss av med elektronik, är det viktigt att veta att det klassas som farligt avfall. Elektronik - allt som drivs med sladd eller batteri - innehåller bl.a. tungmetaller, flamskyddsmedel m.m. Inget av detta ska komma ut i naturen. Ett sätt som det ändå kommer ut på, är att vi lägger det på fel ställe, kanske kastar det i hushållsavfallet. Då går det till förbränning och riskerar komma ut i miljön. Därför ska vi lämna in det som farligt avfall så att det behandlas rätt.

Metallerna behövs till nytt

Den andra sidan av att lämna in det rätt - är att man kan återvinna de metaller som finns i elektroniken. Om vi gör det minskar vi ner behovet av gruvdrift och exploatering av mark.

Det kan låta konstigt med tanke på hur lite metall som finns i varje enskild apparat. Men ser vi på mängden elektronik som idag slängs, så blir återvinning ett alternativ att ta på allvar. Och vi sparar samtidigt på andra resurser. Att få fram ett gram metall via gruvdrift - frakta sten från djupet, filtrera, sikta, bearbeta tar energi. Demontering av elektronik tar mindre energi. Samtidigt kan samtliga metaller i elektroniken återvinnas.

Vet du att...

- återvinning av aluminium sparar 95 % av den energi som annars behövs för att göra ny aluminium?
- om du återvinner din konserverburk så sparar du lika mycket energi som behövs för att värma din ugn till 200 grader i en hel timme?
- att tillverka papper av återvunnet material istället för från nyfibrer minskar luftföroreningarna med 74 procent?
- man kan återvinna glas, stål och aluminium hur många gånger som helst?
- att varje bensin- eller dieselfordon som ersätts av ett biogas drivet fordon innebär att fordonets klimatpåverkan minskar med cirka 90 procent?
- vi slänger i genomsnitt 12 kg elektronik per år och invånare?
- att batterier kan innehålla de giftiga tungmetallerna kadmium, kvicksilver och bly?
- ett ton återvunnet papper motsvarar 12 träd och sparar 4100kWh?
- återvinning av stål sparar 75 procent av den energi som annars behövs för att göra nytt stål?
- att elektriska apparaterna kan t.ex innehålla: - kvicksilver i lysrör och i strömbrytare i t.ex. gamla kaffebryggare - PCB, flamskyddsmedel och olika tungmetaller i t.ex. mobiltelefoner, datorer

Exempel på nya produkter av återvunnet material

Framtid nu

Är du med?
Tillsammans handlar vi och
slänger hållbart! Då skapar
vi framtiden nu.

Traktorvägen 16
226 60 Lund
tel vx 046 - 35 50 00

www.lundsrenhallningsverk.se

Produktion: Lunds Renhållningsverk
Foto: Lena Wallin, FTI, MorgueFile

Faktakällor:
Naturvårdsverket
Världsnaturfonden
Svenska Naturskyddsföreningen
Förpacknings- och tidningsinsamlingen